වත්ථපම සූත්‍රය: සිත නමැති වස්ත්‍රය පිරිසිදු කරගැනීම

බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් වදාළ රෙදි කඩක උපමාව තුළින් පෙන්වා දෙන මානසික පාරිශුද්ධත්වයේ මඟ.

NotebookLM

කිලිටි වස්ත්‍රය සහ පිරිසිදු වස්ත්‍රය

පින්වත් මහණෙනි, කිලුටු වෙලා, අපිරිසිදු වෙච්ච ඇඳුමක් තියෙනවා කියල හිතමු. එයට කුමන පැහැයක සායම් පෙව්වත්, එයට ලස්සනට සායම් අල්ලන්නේ නැහැ. අවලස්සන පාටක් මයි ඇතිවෙන්නෙ. ඒ ඇඳුම අපිරිසිදු එකක් නිසා.

අන්න ඒ විදිහම යි සිතක් වුනත් කිලුටු වෙලා ගියොත් කැමති වෙන්න තියෙන්නේ **දුගතියේ** උපතක් ම තමයි.

පින්වත් මහණෙනි, හොඳ පිරිසිදුවට බබලන ඇඳුමක් තියෙනවා කියල හිතමු. එයට කුමන පැහැයක සායම් පෙව්වත්, ඒ ඇඳුමට හොඳට සායම් අල්ලනවා. ලස්සනට පාට වෙනවා. පිරිසිදු පාටකට හැරෙනවා. ඒ ඇඳුම පිරිසිදු එකක් නිසා.

අන්න ඒ විදිහට මයි සිතක් වුනත් කිලුටු වෙලා නැත්නම් කැමති වෙන්න තියෙන්නෙ **සුගතියේ** ඉපදීමක් තමයි.

NotebookLM

?

සිත කිලිටු කරවන දේ මොනවාද?

බුදුරජාණන් වහන්සේ සිත කිලිටු කරන, එපි පැහැපත් බව නැති කරන, ප්‍රඥාව දුර්වල කරන කෙලෙස් දහසයක් (උපක්ලේෘශ) පෙන්වා වදාළ සේක. මේවා හැඳෙනාගැනීම පාරිශුද්ධත්වයට යන මගෙහි පළමු පියවරයි.

ලෝභය සහ ද්වේෂය මුල් වූ කෙලෙස්:

* අභිජ්ඣා විෂම ලෝභය: අනුන් සතු දේ තමන් සතු කරගැනීමේ අධික ලෝභය.
* ව්‍යාපාදය: ද්වේෂය.
* ක්‍රෝධය: කේන්තිය.
* උපනාහය: වෛර බැඳගැනීම.

NotebookLM

සිත කිලිටු කරවන උපක්ලේශ (ඉතිරිය)

ඊර්ෂ්‍යාව සහ මසුරුකම මුල් වූ කෙලෙස්:

මක්ඛ: අනුන්ගේ ගුණ මැකීම.

පළාස: එකට එක කිරීම, තරඟය.

ඉස්සා: ඉරිසියාව.

මච්ඡරිය: මසුරුකම.

මානය සහ රැවටීම මුල් වූ කෙලෙස්:

මායා: කපටිකම, නැති ගුණ පෙන්වීම.

සාඨෙය්‍ය: ගුණවතුන් සේ රැවටීම.

ථම්භ: සාධාරණ අදහස්වලට විරුද්ධව දැඩිව සිටීම.

සාරම්භ: තරඟයට වැඩ කිරීම.

අහංකාරය සහ ප්‍රමාදය මුල් වූ කෙලෙස්:

මාන: අහංකාරකම.

අතිමාන: අධික අහංකාරකම.

මද: හිතට අරගෙන ඉදිමී සිටීම.

පමාද: ධර්මයේ හැසිරීම ප්‍රමාද කිරීම.

NotebookLM

කිලිටි බැහැර කිරීමේ ක්‍රියාවලිය

පින්වත් මහණෙනි, ඒ භික්ෂුව මේ එක එක උපක්ලේශය 'සිත කිලුටු කරවන දෙයක්' බව අවබෝධ කරගෙන, එය අත්හරිනවා.

* **අභිජ්ඣා** විෂම ලෝභය සිත කිලුටු කරවන උපක්ලේශයක් බව අවබෝධ කරගෙන, එය අත්හරිනවා.
* **ව්‍යාපාදය** සිත කිලුටු කරවන උපක්ලේශයක් බව අවබෝධ කරගෙන, එ එය අත්හරිනවා.
* **ක්‍රෝධය** සිත කිලුටු කරවන උපක්ලේශයක් බව අවබෝධ කරගෙන, එය එය අත්හරිනවා.

(මේ ආකාරයට සියලු උපක්ලේශ එකිනෙක හඳුනාගෙන අත්හැර දමයි.)

NotebookLM

උපක්ලේශ ප්‍රහාණය වූ විට ඇතිවන නොසෙල්වෙන පැහැදීම

යම් දිනක මේ සියලු උපක්ලේශ සිතින් සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රහාණය වී ගියාද, ඒ භික්ෂුව තුළ බුදුරජාණන් වහන්සේ, ශ්‍රී සද්ධර්මය, සහ ආර්ය සංඝරත්නය කෙරෙහි නොසෙල්වෙන, අවබෝධයෙන් යුක්ත වූ පැහැදීමක් (අවෙච්චප්පසාදය) ඇතිවේ.

බුදුන් කෙරෙහි පැහැදීම

උන්වහන්සේගේ නව අරහාදී බුදු ගුණ (අරහං, සම්මා සම්බුද්ධෝ...) අවබෝධ කරගැනීම.

දහම් කෙරෙහි පැහැදීම

ධර්මයේ ගුණ (ස්වාක්ඛාත, සන්දිට්ඨික...) අවබෝධ කරගැනීම.

සඟුන් කෙරෙහි පැහැදීම

ආර්ය සංඝයාගේ ගුණ (සුපටිපන්න, උජුපටිපන්න...) අවබෝධ කරගැනීම.

NotebookLM

පැහැදීමෙන් සමාධියට: සිතේ විමුක්ති දාමය

1. අවෙච්චපසාදය: තෙරුවන් කෙරෙහි නොසෙල්වෙන පැහැදීම ඇතිවේ.

2. පාමොජ්ජ: ඒ ගැන අවබෝධය නිසා මහත් සතුටක් ඇතිවේ.

3. පීති: සිත පිනායාමෙන් ප්‍රීතියක් ඇතිවේ.

4. පස්සද්ධි: සිත ප්‍රීතිමත් වීමෙන් කය සැහැල්ලු වේ (කාය පස්සද්ධිය).

5. සුඛ: කය සැහැල්ලු වීමෙන් සිතට ලොකු සැපයක් ඇතිවේ.

6. සමාධි: සැප ඇති සිත සමාධිමත් වේ.

NotebookLM

පිරිසිදු සිතේ නොසැලෙන ස්වභාවය

පින්වත් මහ.ණනි, ඒ භික්ෂුව ඔය විදිහේ සීලයකිනුත්, සමාධියකිනුත්, ප්‍රඥාවකිනුත් යුක්තව ඉන්න කොට, කොයිතරම් රසත්, සුප ව්‍යංජන පිරුන ඇල් හාලේ බතක් වැළඳුවත් ඒක ඒ භික්ෂුවගෙ නිවන් මගට අන්තරායක් වෙන්නෙ නෑ.

කිලුටු වෙච්ච ඇඳුමක් පිරිසිදු වතුරෙන් සේදුවා ම බබලන්නා සේ...

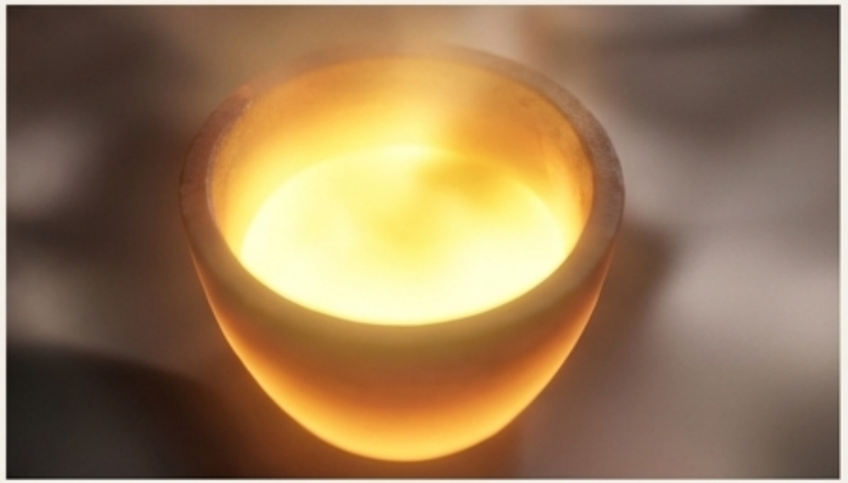

කෝවක දමා පිරිසිදු කරගත් රත්තරන් බබලන්නා සේ...

NotebookLM

බ්‍රහ්ම විහාර: පිරිසිදු සිත ලොවට විහිදුවීම

ඒ භික්ෂුව සමාධිමත්, වෛර නැති, තරහ නැති සිතකින් යුක්තව සතර දිශාවට, උඩ, යට, හා හරහට, මුළු ලෝකයටම ප්‍රමාණ රහිතව මේ සිතුවිලි පතුරුවයි:

මෙත්තා: මෛත්‍රී සහගත සිත

උපේක්ඛා: උපේක්ෂා සහගත සිත

කරුණා: කරුණාබර සිත

මුදිතා: අනුන්ගේ දියුණුව දැක සතුටු වන සිත

NotebookLM

අවසාන විමුක්තිය: ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදීම

මේ ආකාරයට බ්‍රහ්මවිහාර වඩන භික්ෂුව මෙසේ අවබෝධ කරගනී:

- ‘මේ දුකයි.’
- ‘මේ දුක හටගැනීමට හේතුවයි.’
- ‘මේ බ්‍රහ්මවිහාර භාවනාවට වඩා උතුම් වූ අමා නිවනයි.’

මේ විදිහට දැනගන්න කොට, මේ විදිහට දැකගන්න කොට ඒ භික්ෂුවගේ හිත **කාම ආශ්‍රවයෙනුත්, භව ආශ්‍රවයෙනුත්, අවිජ්ජා ආශ්‍රවයෙනුත්** නිදහස් වෙනවා.

‘ඉපදීම නැති වුනා! නිවන් මග සම්පූර්ණ කරගත්තා! කළ යුතු දේ කළා! ආයෙත් නම් මට ඉපදීමක් නැහැ!’ කියල අවබෝධ වෙනවා.

NotebookLM

අභ්‍යන්තර ශුද්ධිය සහ බාහිර වතාවත්

ඒ වෙලාවේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරින් සුන්දරික භාරද්වාජ කියන බ්‍රාහ්මණයා වාඩිවෙලා හිටියා. ඔහු බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් මෙසේ විමසුවේය:

> “ඒත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවා ‘බාහුකා’ කියන ගංගාවෙන් පැන් පහසුවෙන්නට වඩිනවා නේද?”

ඔහු පැහැදිලි කළේ බාහුකා ගංගාව බොහෝ දෙනෙක් පව් සෝදා හරින පුණ්‍ය තොටුපළක් ලෙස සලකන බවයි.

NotebookLM

ගංගාවකින් සේදිය නොහැකි කිලිටි

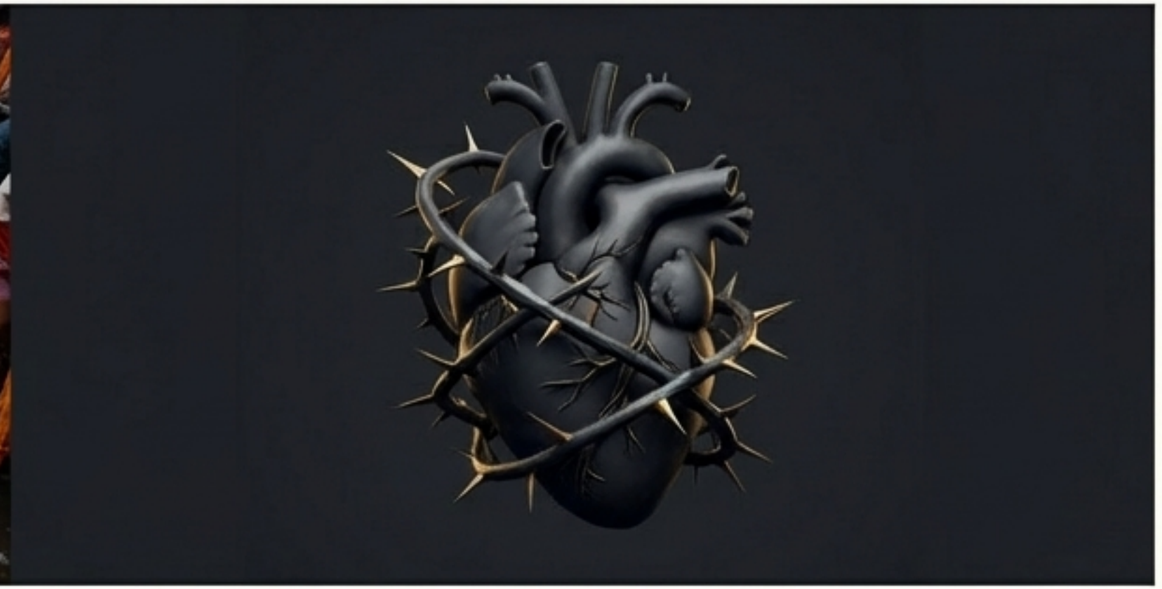

The Buddha’s Poetic Response (Gatha Summary):

- බාහුක, ගයා, සුන්දරිකා, සරස්වතී, ප්‍රයාග, බාහුමතී වැනි තීර්ථ තිබෙනවා තමයි.
- නමුත් වෛර කරන, නපුරුකම් කරන, පව්කම් කරන අඥදානයාව පිරිසිදු කරන්නට ඔය වතුරට බැහැ. පව් කරන අය හැම තිස්සේ ම ඔය වතුරේ ගිලී සිටියත් පිරිසිදු වෙන්නේ නෑ.

The Core Teaching

කෙලෙස් රහිත පිරිසිදු කෙනාට හැම තිස්සෙම සුභ නැකතමයි. ඔහුගේ ජීවිතේ හැමදාම පිරිසිදු පොහොය දවස වගෙයි. පින්වත් බ්‍රාහ්මණය, **මෙතනදී ම අන්න ඒ වතුර ටික නාගන්න. සියලු සතුන් කෙරෙහි මෙත් පතුරන්න.**

NotebookLM

සැබෑ ගයා තීර්ථය ඔබ තුළමයි

“ඉදින් බොරු කියන්නෙ නැත්නම්, ඉදින් ප්‍රාණීන්ට හිංසා කරන්නෙ නැත්නම්, ඉදින් හොරකම් කරන්නෙ නැත්නම්, ශ්‍රද්ධාවත් තියෙනවා නම්, මසුරු නොවී දන් දෙනවා නම්,

ගයා තීර්ථයට ගිහින් කුමක් කරන්න ද?

එතකොට ඔබේ නිවසේ තියෙන ළිඳ වුනත් ගයාවක් තමයි.

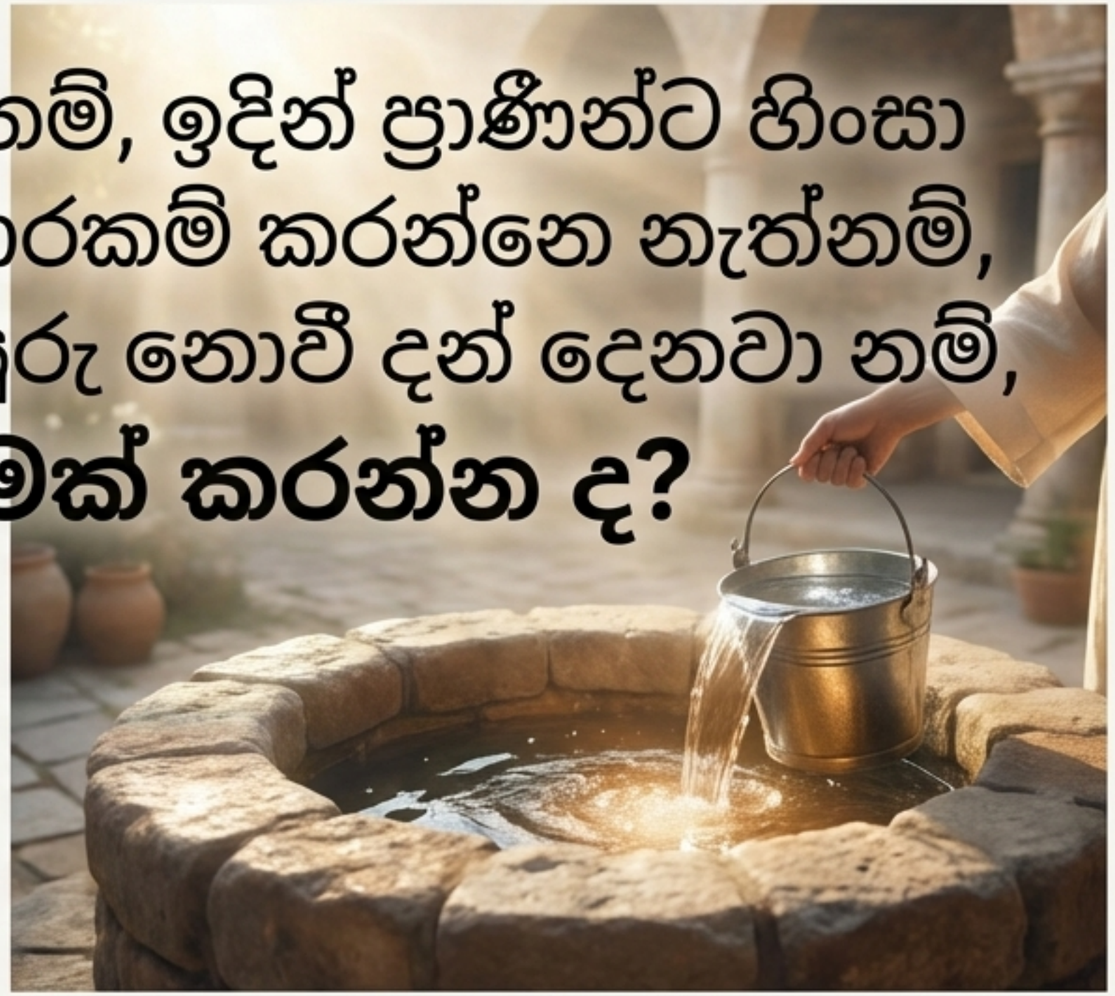

NotebookLM

යටිකුරු වූ දෙයක් උඩට හැරෙව්වා වගෙයි!

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, හරි ම සුන්දරයි! යටිකුරු වෙච්ච දෙයක් උඩට හැරෙව්වා වගෙයි. සැඟවෙච්ච දෙයක් විවෘත කළා වගෙයි. මං මුළා වූ කෙනෙකුට මාර්ගය පෙන්වුවා වගෙයි. අඳුරේ සිටිනා ඇස් ඇති උදවියට රූප දකින්න තෙල් පහන් දැල්වුවා වගෙයි.

ඉතින් මාත් පින්වත් ගෞතමයන් වහන්සේව සරණ යනවා. ශ්‍රී සද්ධර්මයත් සරණ යනවා. ශ්‍රාවක සඟරුවනත් සරණ යනවා. මටත් පැවිදි වෙන්න, උපසම්ද වෙන්න අවසර ලබා දෙන සේක්වා!

NotebookLM

කිලිටි වස්ත්‍රයේ සිට අරහත්වය දක්වා

සුන්දරික භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මනයා පැවිදි උපසම්පදාව ලබා, අප්‍රමාදීව, බලවත් වීරියෙන් යුතුව, ඉතා සුළු කලකින් අරහත්වයට පත්විය.

ඔහු මෙසේ අවබෝධ කළේය: **‘ඉපදීම නැති වුනා! නිවන් මග සම්පූර්ණ කරගත්තා! කළ යුත්ත කළා! නිවන පිණිස කළ යුතු වෙන දෙයක් නැත.’**

මෙසේ, බාහිර ජලයෙන් සේදීම ගැන විමසූ බ්‍රාහ්මණයා, ධර්මය නමැති අභ්‍යන්තර ජලයෙන් සිත සෝදා පරම පාරිශුද්ධත්වයට පත්වූ රහතන් වහන්සේ නමක් බවට පත්විය.

NotebookLM